

Koncepce minimální prevence na Masarykově ZŠ ve Kdyni

1. konference primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje
Budování bezpečného klimatu na školách

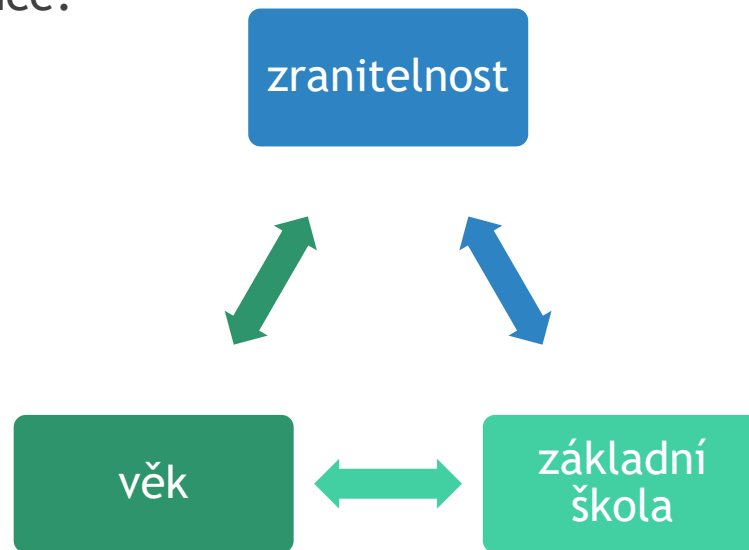
VÝCHODISKA

odkud kam
rizikové chování prevence rizikového chování

- ▶ *Rizikovým chováním rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince i pro společnost.*
- ▶ *Vzorce rizikového chování přitom považujeme za soubor fenoménů, jejichž existenci a důsledky je možné podrobit vědeckému zkoumání, a které lze ovlivňovat preventivními a léčebnými intervencemi.*
- ▶ *Za prevenci rizikového chování považujeme jakékoli typy zdravotních, sociálních, výchovných či jiných intervencí směřujících k předcházení rizikového chování, zamezujících jeho další vývoj, zmírňujících již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhajících řešit jeho důsledky. (Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P. (Eds.), 2010)*
- ▶ *Převzato z NÚV (Veronika Pavlas Martanová, květen 2014)*

Znalost cílové skupiny

- ▶ jednotný klasifikační systém cílových skupin (Miovský, Zapletalová 2005, Miovský et al., 2010, 2012).
- ▶ Tento systém je definován třemi základními dimenzemi: dimenzí věku, zranitelností (vulnerability) a instituce.
- ▶ 6 -15 let
- ▶ Faktory ovlivňující zranitelnost
- ▶ Základní škola

věk

- ▶ **Předškolní věk 3-6 let:** prevence zaměřená především na **vytváření zdravých životních návyků, zdravých sociálních návyků a zdraví jako nejdůležitější hodnoty**. Čím je věk dítěte nižší, tím více je prevence orientována na zdraví. Programy pro předškolní děti řadíme do oblasti nespecifické primární prevence.
- ▶ **Mladší školní věk 6-12 let:** prevence je zaměřená na **prohlubování dovedností, jak chránit své zdraví a na předání informací o škodlivosti tabáku a alkoholu, včetně vymezení základních pravidel týkajících se užívání návykových látek** obecně. A upevnění všeho předchozího.
- ▶ **Starší školní věk 12-15 let:** prevence je zaměřená na rozvoj **sociálních dovedností**, především interaktivní programy pomáhají dětem čelit **sociálnímu tlaku**, jsou také zaměřeny na **asertivní chování, na zkvalitnění komunikace, na nenásilné zvládání konfliktů, na nácvik odmítání návykové látky, na zvládání stresu, na tvorbu postojů na základě objektivních informací** apod. Programy pro tuto věkovou kategorii řadíme do oblasti specifické primární prevence.

zranitelnost

- ▶ **vulnerabilita** (původně z lat. vulnero = ranit, ublížit, uškodit, angl. vulnerability = zranitelnost) vystupuje v roli významné determinanty zdraví (Becker, 1982)
- ▶ vulnerabilita je však pojem, jehož obsah má širší platnost a uplatňuje se např. ve smyslu **náchylnosti k fyzickému či psychickému selhání, zranění či poruše**
- ▶ na **psychické úrovni se může** v důsledku stresorů a s ním souvisejícím navozením prožitku nízké či nulové kontroly nad vývojem situace, bezmoci a beznaděje **zvýšit vulnerabilita** jedince vůči některým duševním a pravděpodobně i tělesným chorobám
- ▶ Podle <https://wikisofia.cz>

základní škola

- ▶ Vše je definováno zákonem 261/2004 v platném znění - „školský zákon“
- ▶ §1 stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje
- ▶ § 38 - školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku (dále jen "povinná školní docházka"). = **opět věk**
- ▶ Vyhláška č. 73/2005 Sb. v platném znění, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných = **opět zranitelnost**
- ▶ Jasná provázanost mezi základními dimenzemi

Jak to chodí u nás?

- ▶ Řídíme se krédem - „Včasná pomoc = dvakrát pomoc“
- ▶ Uvědomujeme si, že problematické chování často souvisí s hlavní činností školy ➡ školní selhávání ➡ další selhávání
- ▶ Jedinec, který je schopen se aktivně „učit se ve škole“ je schopen učit se obecně (zdravé sociální návyky, zdravý životní styl, rozpoznat rizika...)
- ▶ Základem je tedy předcházet školnímu selhávání
- ▶ Dobře nastavená podpora školního poradenského pracoviště u nás - školní psycholožka, speciální pedagožka, metodik prevence

Jak to chodí u nás?

- ▶ Aktivní sledování všech forem rizikového chování
- ▶ Plán minimální prevence, který stanovuje konkrétní formy, termíny a zodpovědné osoby - cílené aktivity navazují od přípravné třídy do devátého ročníku
- ▶ Komunikace se zákonnými zástupci
- ▶ Spolupráce s dalšími organizacemi (PPP,SPC,NNO)

Prevence školního selhávání

- ▶ Včasná pedagogická diagnostika a následná opatření (PLPP, PO, PPP, SPC)
- ▶ přípravná třída

Prevence školního selhávání přípravná třída

- ▶ Jasná pravidla úměrně věku

**Chováme se k sobě
hezky,
jsme kamarádi.**

**Pomáháme si,
problémy řešíme
společně.**

**Udržujeme
pořádek v lavicích
i ve třídě.**

Prevence školního selhávání adaptace prvňáčků

Prevence školního selhávání pasování prvňáčků

Akce podporující zdravé klima a návyky.

Noc s Andersenem

Akce podporující zdravé klima a návyky.

Mikulášská nadílka a vánoční jarmark

Akce podporující zdravé klima a návyky.

Den Země

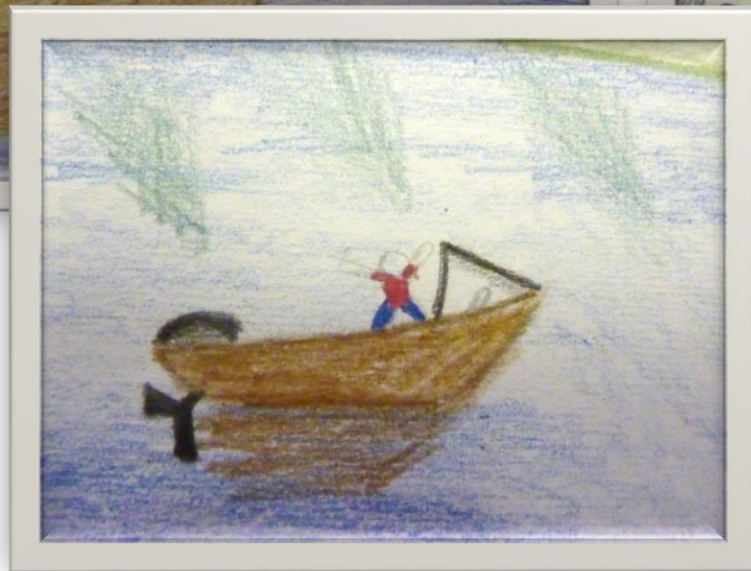
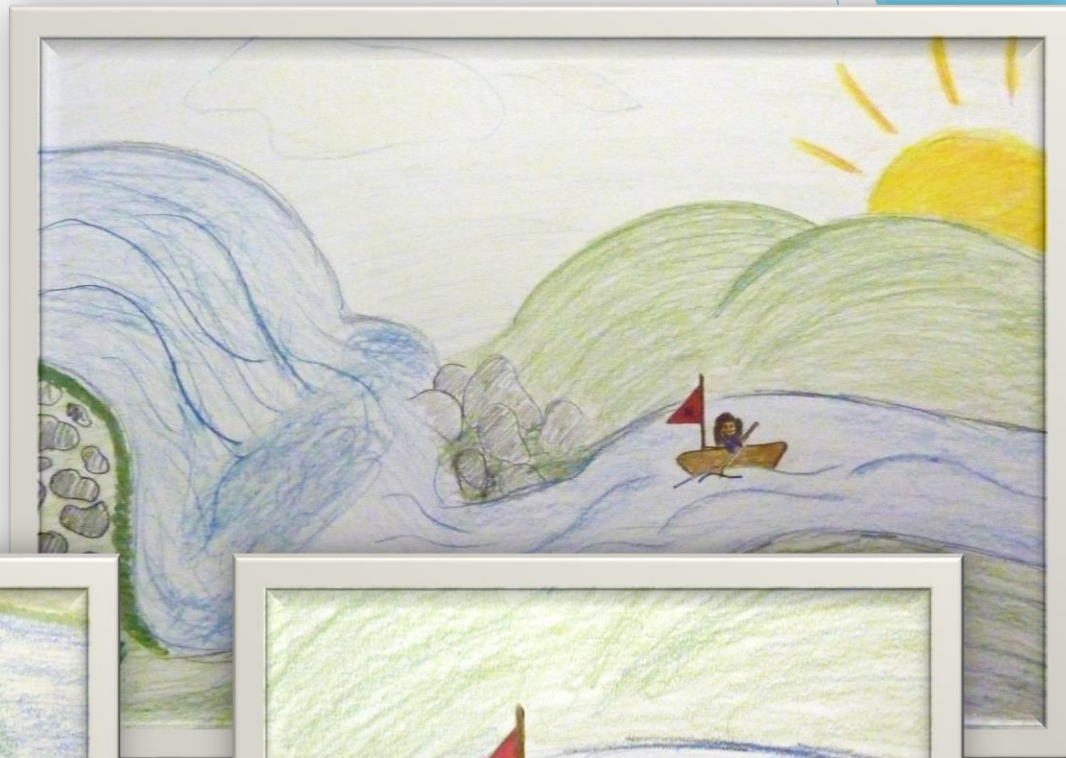

Akce podporující zdravé klima a návyky.

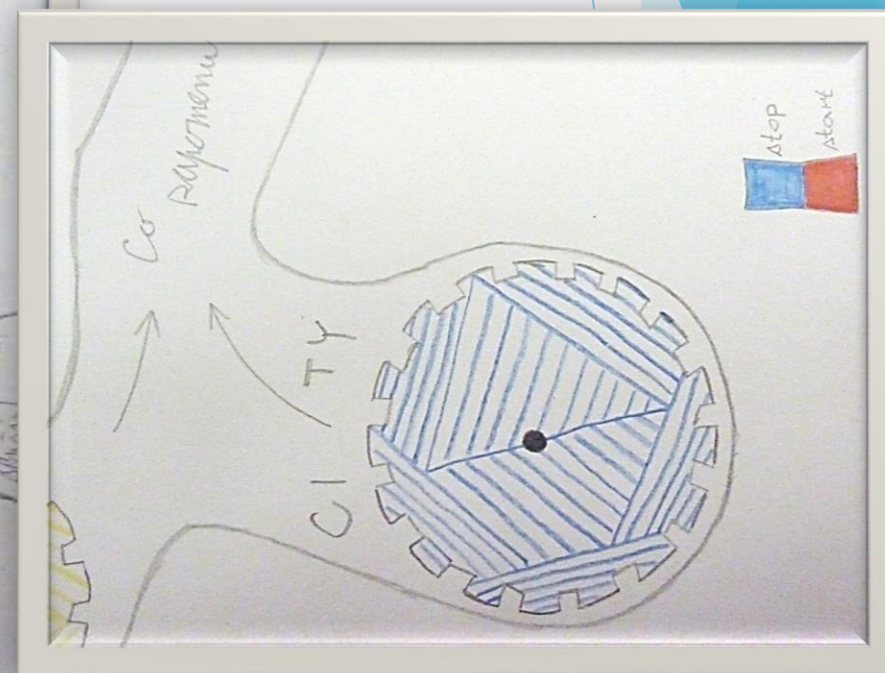
Projekt 112

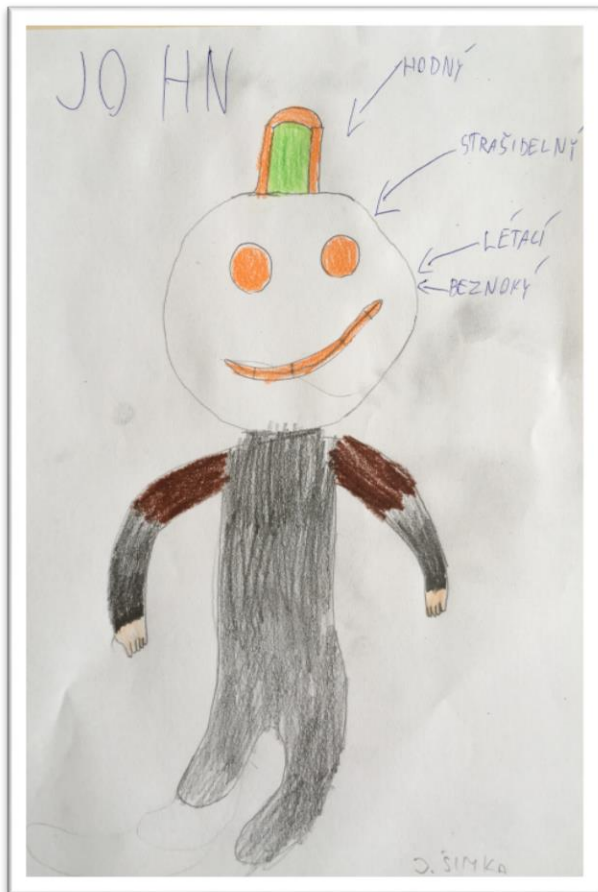
Aktivity podporující přechod na druhý stupeň ZŠ rozvoj osobnosti

Aktivity podporující přechod na druhý stupeň ZŠ rozvoj osobnosti

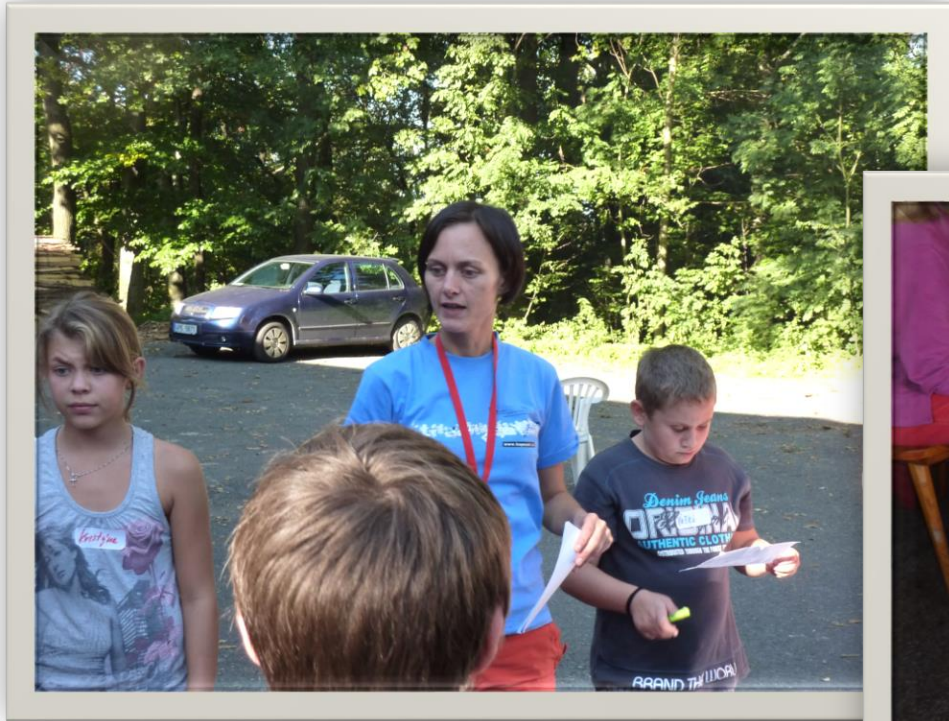
Aktivity podporující přechod na druhý stupeň ZŠ rozvoj osobnosti

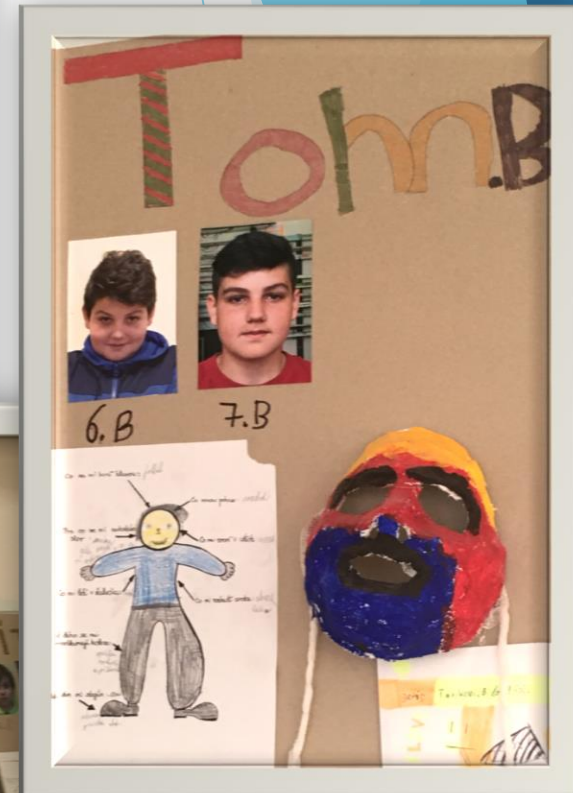
Aktivity podporující přechod na druhý stupeň ZŠ adaptační pobyty

Aktivity podporující přechod na druhý stupeň ZŠ adaptační pobyty

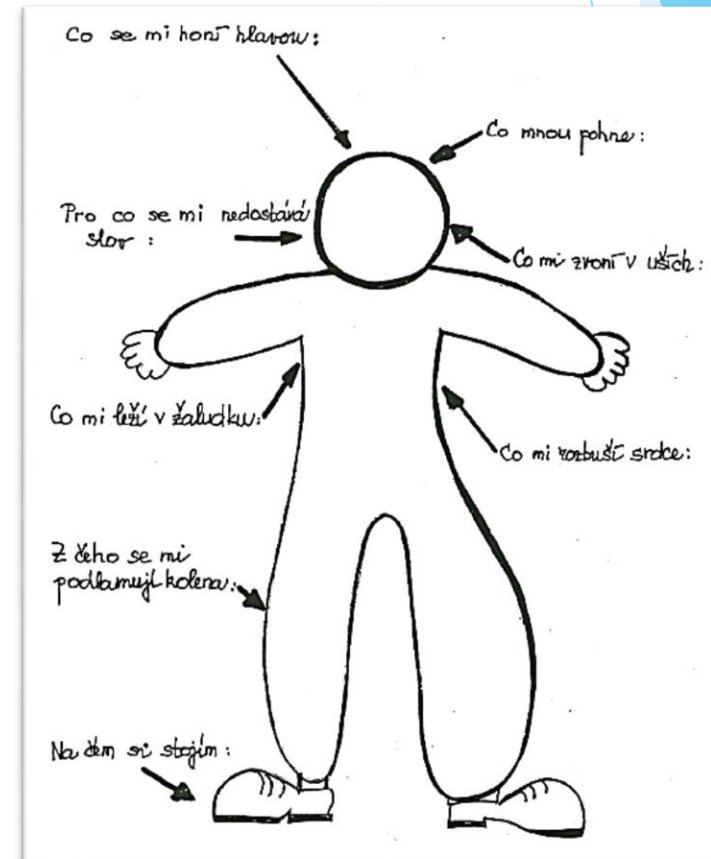

Aktivity podporující přechod na druhý stupeň ZŠ adaptační pobyty

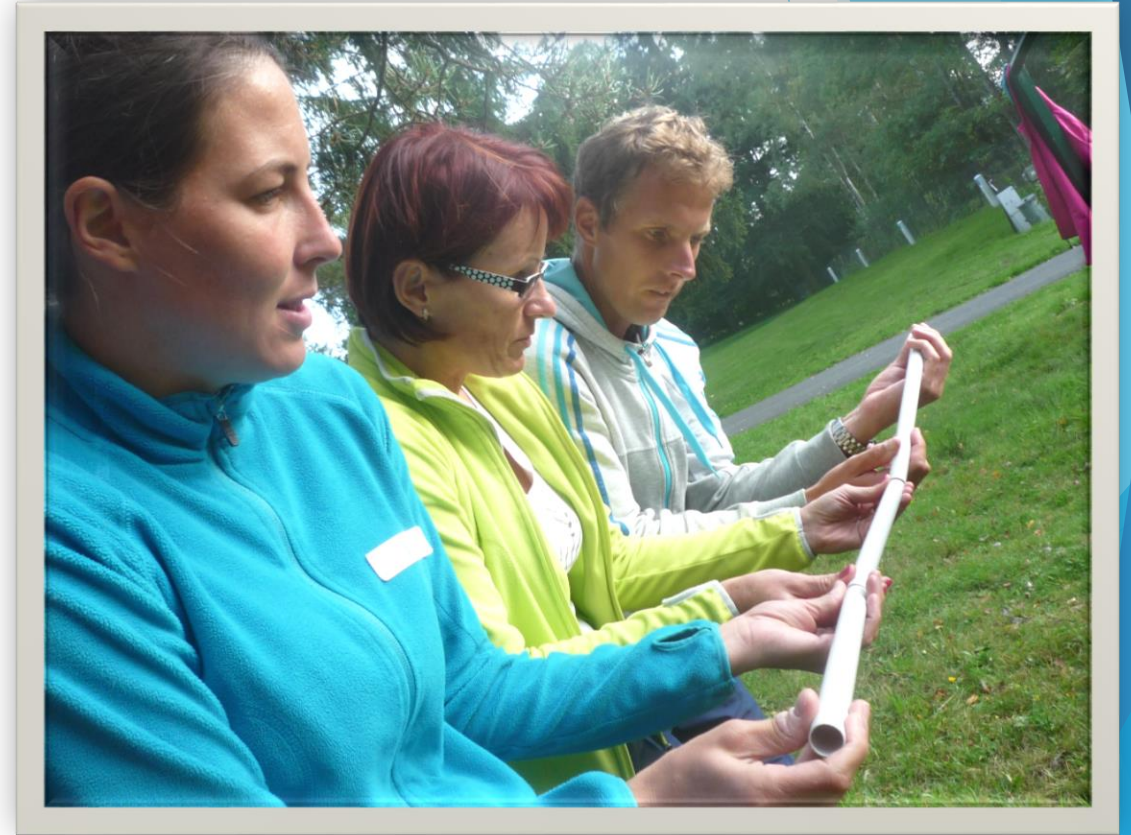

Aktivity podporující přechod na druhý stupeň ZŠ adaptační pobyty + třídnické hodiny

- ▶ Aktivity plynule přecházejí z pobytu do třídnických hodin
- ▶ Práce s předsudky
- ▶ Dopis do deváté třídy - práce s vizí a přáním - motivace
- ▶ Práce s komunikací a jazykovým citem

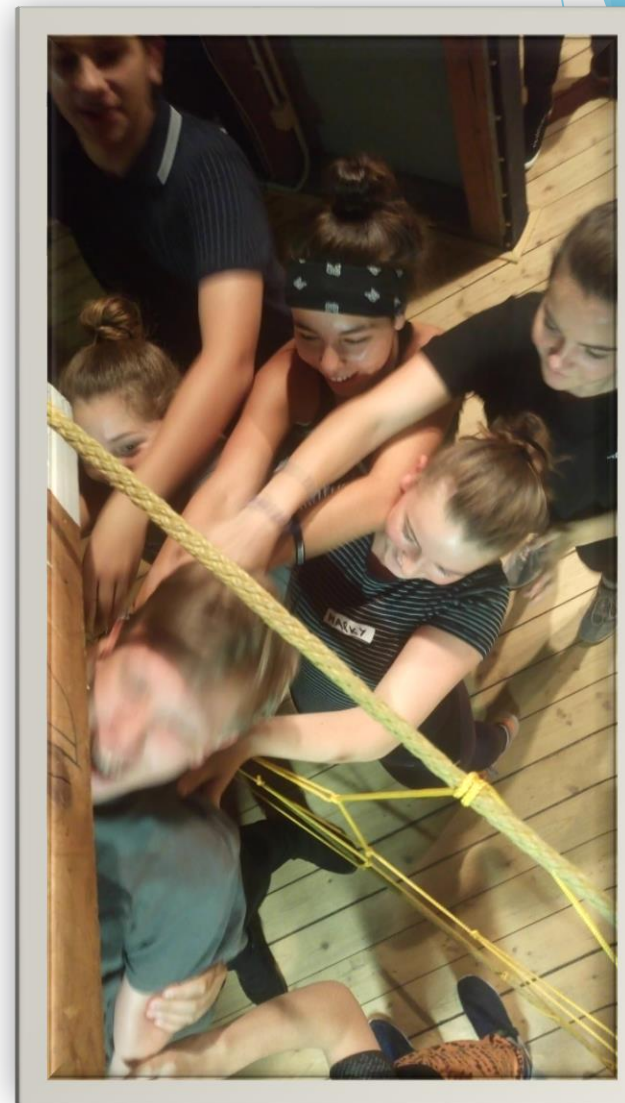
Cílené preventivní programy v průběhu celé školní docházky - nejdříve učitelé

Cílené preventivní programy v průběhu celé školní docházky - následují děti

Cílené preventivní programy v průběhu celé školní docházky

Cílené preventivní programy v průběhu celé školní docházky

Cílené preventivní programy v průběhu celé školní docházky

Rýzmborská prkna
Divadelní festival
11.-13. 9. 2017
8:30-15:00
Recese
Energie
Kreativita

3 x 6 minut
třídního
eposu

Režie:.....já?
Scénář:.....ty?
V hlavních rolích:....on?
Vedlejší role:.....ona?
Hudba, scéna, kostýmy, masky,
kulísací a mnoho dalších.....?

**NENÍ
MALÝCH
ROLÍ**

Z domova vezmi kostýmy a rekvizity.
Hudební nástroje anebo vlastní hudbu.
Tohle všechno vám dá rozlet. Taky do
batohu příhod sváču a něco k obědu formou
pikniku, o který se nebojíš podělit s ostatními.

Vše doplňují pravidelné třídnické hodiny

- ▶ Na celodenní programy opět navazuje práce v třídnických hodinách.
- ▶ Zpětná vazba na program.
- ▶ Práce se silnými a slabými stránkami, které se projevily díky programu.
- ▶ Rozvíjení vybraných situací, které mohou přispět k posílení dobrého klimatu ve třídě.
- ▶ Analýza krizových situací a hledání příčinných souvislostí (co k tomu vedlo, jak se to projevilo, co pomohlo krizi vyřešit).

Zahraniční exkurze a výměnné pobyty

Závěrem

- ▶ Vše je doplňováno cílenými preventivními programy zaměřenými na rizika užívání různých návykových látek, sociální sítě, poruchy příjmu potravy, sexualita, AIDS, prevence úrazů...
- ▶ Samozřejmostí je krizová intervence v případech, které to vyžadují.
- ▶ Celá koncepce musí být smysluplná a vzájemně se provazující.
- ▶ Je nutné, aby ji měli pedagogičtí pracovníci „pod kůží“.
- ▶ Důležité je mít dostatek trpělivosti, pozitivního přístupu a důvěry v novou generaci.

Děkuji za pozornost.